

Ocena rozprawy doktorskiej lek. Małgorzata Setny pt.:

„Ocena realizacji zaleceń prewencji wtórnej choroby niedokrwiennej serca u kobiet”

Wstęp.

Przedstawiona mi do oceny rozprawa doktorska składa się z trzech publikacji spójnych tematycznie o wysokiej jakości naukowej. Opublikowane one zostały w dobrych pismach naukowych posiadających współczynnik Impact Factor (w sumie IF wynosi 7,519) oraz punktacje MNiSW – łączna wartość 320 punktów. We wszystkich publikacjach Kandydatka jest pierwszym autorem, a więc spełnia wymagania stawiane przez Radę Naukową Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Ponadto, jak wynika z piśmiennictwa zamieszczonego w jednej z tych trzech publikacji, jest ona również współautorką jeszcze jednej pracy dotyczącej prewencji sercowo-naczyniowej (Cardiol. J. 2020, 27, 533–540), co pokazuje, że rzeczywiście interesuje się tym tematem i jest w tej dziedzinie ekspertem. Na temat innych zainteresowań naukowych Kandydatki lub jej innych osiągnięć nie mogę się wypowiedzieć, ponieważ nie ma takich informacji w dostarczonej mi dokumentacji.

Ocena publikacji stanowiących podstawę ubiegania się o stopień doktora nauk medycznych.

Wszystkie trzy publikacje dotyczą bardzo ważnej dziedziny kardiologii – prewencji chorób sercowo-naczyniowych. Jak wiadomo, choroby układu sercowo-naczyniowego, a zwłaszcza choroba wieńcowa, to główna przyczyna zgonów kobiet i mężczyzn tak w Polsce jak i na świecie. U pacjentów obu płci choroby te ujawniają się w innym wieku, różnią się obrazem klinicznym, siłą działania poszczególnych czynników ryzyka sercowo-naczyniowego oraz efektami leczenia. Kobiety rzadziej biorą udział w badaniach klinicznych, co organiczna możliwość opracowania strategii prewencji specyficznych dla płci. Wskazane są zatem szersze badania, jak te załączone do wniosku, mające na celu identyfikację różnic w rozpowszechnieniu czynników ryzyka sercowo-naczyniowego oraz w zapobieganiu zgonów z ich przyczyn u pacjentów obu płci, mogące prowadzić do udoskonalenia zaleceń dotyczących prewencji i leczenia chorób sercowo naczyniowych, a w efekcie zmniejszenia umieralności z ich przyczyn.

Przedstawiony cykl publikacji został oparty na grupie pacjentów biorących udział w wieloośrodkowym, przekrojowym badaniu POLASPIRE (Polish Action on Secondary and Primary Prevention by Intervention to Reduce Events), do którego włączano chorych, którzy ostry zespół wieńcowy bądź poddani zostali w trybie planowym pomostowaniu aortalno-wieńcowemu lub przezskórnej interwencji na naczyniach wieńcowych. Głównym celem pracy była ocena częstości występowanie modyfikowalnych czynników ryzyka sercowo-naczyniowego u kobiet i mężczyzn oraz osiąganie przez nich celów terapeutycznych, rekomendowanych w wytycznych ESC dotyczących prewencji chorób układu krążenia z 2016 roku. Szczególną uwagę poświęcono analizie różnic pomiędzy pacjentami obu płci w zakresie badanych parametrów.

Właśnie tymi istotnymi zagadnieniami zajęła się lek. Małgorzata Setny. W pierwszej publikacji kandydatka przeanalizowała wdrożenie do codziennej praktyki klinicznej zaleceń Europejskiego Towarzystwa Kardiologicznego dotyczących kontroli lipogramu oraz stosowania terapii hipolipemizującymi lekami z grupy statyn w prewencji wtórej u pacjentów z chorobami sercowo-naczyniowymi. Autorka wykazała, że w trakcie hospitalizacji kobiety miały istotnie częściej niż mężczyźni nieprawidłowy lipidogram z podwyższonym poziomom cholesterolu całkowitego oraz niższe wartości lipoprotein wysokiej gęstości. W grupie starszych pacjentek obserwowano znacznie częściej podwyższone wartości lipoprotein niskiej gęstości. Dodatkowo u kobiet rzadziej inicjowano terapie statynami, w tym statynami o wysokiej intensywności. Ta niekorzystna zależność utrzymywała się również po wypisie pacjentek ze szpitala. Kandydatka zwraca uwagę, że u kobiet występował w dalszej obserwacji gorszy profil lipidowy niż u mężczyzn a ich schemat leczenia nie był zadowalający.

Druga publikacja dotyczyła zdefiniowania częstości występowania czynników ryzyka w badanej populacji oraz częstości osiągania celów terapeutycznych zalecanych w wytycznych dotyczących prewencji. Uzyskane wyniki pokazują, że częstość występowania modyfikowalnych czynników ryzyka jest duża. Ponownie kobiety znajdują się w mniej korzystnej sytuacji. Łączna ilość pojedynczych czynników ryzyka jest u nich większa niż u mężczyzn. Dodatkowo istotnie częściej występuje otyłość oraz pogorszona funkcja nerek. Również warunki ekonomiczne są mniej korzystne niż w grupie mężczyzn. Kobiety częściej deklarują niższe dochody,

niższy poziom wykształcenia oraz wyższy poziom lęku. Wykazano ponadto dla obu płci, że udział w rehabilitacji kardiologicznej jest związane ze znacznie lepszym efektem osiągnięcia celu terapeutycznego jakim było zaprzestanie palenia tytoniu oraz utrzymanie zalecanego poziomu aktywności fizycznej.

Trzecia publikacja miała za zadanie, ocenić poziom kontroli wartości ciśnienia tętniczego u pacjentów z chorobą wieńcową. Wyniki tej pracy wskazują na nieakceptowanie niski poziom kontroli ciśnienia tętniczego w tej populacji wysokiego ryzyka sercowo-naczyniowego. Kandydatka zwraca uwagę na konieczność prowadzenia odpowiednio celowanego programu edukacyjnego dla tej grupy pacjentów.

Podsumowując, te trzy prace stanowią bardzo spójny ciąg tematyczny i przynoszą istotne klinicznie wyniki. Kandydatka miała możliwość skorzystać z danych z bardzo dużej populacji chorych w badaniu POLASPIRE oraz z doświadczenia i wysokiego poziomu naukowego promotora. Wyniki przedawnionych prac niewątpliwie powinny być uwzględnione w codziennej pracy klinicznej oraz podczas planowania i wdrożenia dedykowanych programów profilaktycznych. Ze szczególnym uwzględnieniem różnic między kobietami a mężczyznami, które wyraźnie zostały przedstawione przez lek. Małgorzatę Setny.

Podsumowanie.

Stwierdzam, że rozprawa doktorska lek. Małgorzaty Setny.: „Ocena realizacji zaleceń prewencji wtórnej choroby niedokrwiennej serca u kobiet” jest bardzo wartościowym osiągnięciem naukowym i w pełni spełnia wymagania stawiane przed rozprawami doktorskimi. Dlatego też rekomenduję Radzie Naukowej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego dopuszczenie lek. Małgorzaty Setny do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Dr hab. n med. Jakub Baran

dr hab. n. med. Jakub Baran
specjalista chorób wewnętrznych
kardiolog
2356111

Klinika Kardiologii CMKP,
Warszawa 20 czerwca 2022